

Asia: VN/16013/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työturvallisuuslain muuttamisesta

1. Yleiset huomiot esityksestä

Yleiset huomionne esityksestä

Esitysluonnos perustuu hallituspuolueiden linjaaminen toimiin, joilla edistetään yli 55-vuotiaiden työllisyyttä. Työturvallisuuslain osalta linjaus koski iän ja ikääntymisen sekä työn fyysisen ja henkisen kuormituksen merkityksen huomioon ottamista toimitissa, joilla työnantajan velvollisuutena on huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä.

Työturvallisuuden korkea taso on sekä työntekijän että työnantajan kannalta erittäin tärkeää. Työturvallisuuslain muodostama sääntelykokonaisuus ottaa kuitenkin jo nykyisin huomioon työpaikkojen erot ja työntekijöiden yksilölliset tarpeet. Myös työntekijän ikä ja ikääntyminen on huomioitava jo nykyisen sääntelyn mukaan.

Suomen Yrittäjät katsoo, että yksin työturvallisuuslain 10 §:n muuttaminen esitysluonnoksen mukaisella tavalla riittäisi toteuttamaan hallituksen linjauksen tavoitteen. Esitetyillä muutoksilla on monin paikoin lähinnä selkeyttävä vaikutus ja monin paikoin esitysluonnoksessa onkin todettu, ettei nykyistä oikeustilaa ole tarkoituskaan muuttaa. Vaikka sääntelyn selkeys onkin hyvä ja kannatettava tavoite, Suomen Yrittäjät pitää esitysluonnosta siten jossain määrin ongelmallisena, koska lain sanamuodon muuttamisella lähtökohtaisesti aina merkitystä myös lain aineellisen sisällön kannalta ja sen tulkinnassa. Vaikka tavoitteena ei olisi muuttaa oikeustilaa, esitysluonnoksen sisällölliset muutokset säännöksiin voivat antaa aiheen työnantajan velvollisuuksien nykytilasta poikkeaville tulkinnoille.

Esitysluonnos on valmisteltu työturvallisuuslain 8, 10 ja 14 §:n osalta työkuormituksen hallinta - jaostossa, jossa Suomen Yrittäjät on ollut edustettuna. Esitystä ei ole vielä käsitelty työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa. Suomen Yrittäjät toteaa, että erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä ja yötöitä koskevien säännösten ja niihin sisältyvien

asetuksenantovaltuuksien osalta valmistelu on vielä kesken, sillä näitä säännöksiä, niiden perusteita ja vaikutuksia ei ole käsitelty työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa.

2. Työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite (8 §)

Huomionne lain 8 §:n 1 momentin muutosehdotuksesta

Kuten edellä yleisissä huomioissa on todettu, työturvallisuuslain 8 §:n muuttaminen ei ole välttämätöntä hallituksen linjauksen vuoksi. Säännöksen tarkoituksena ei esitysluonnoksen mukaan ole muuttaa nykytilaa, vaan selkeyttää ja täsmentää säännöksen soveltamista.

Työnantajan yleisen huolehtimisvelvollisuuden osalta lain yleinen muotoilu on riittävä, eikä säännöksen sanamuodon muuttamisen voida katsoa tehostavan työnantajan huolehtimisvelvollisuuden noudattamista. Säännöksen muuttamisen sijaan olennaista on se, että työnantajilla on käytettävissään ohjeistusta ja opastusta työturvallisuusvelvoitteista huolehtimiseen. Erityisen tärkeää ohjeistus on pienten työnantajien kannalta. Työturvallisuuden kehittymisen ja sääntelyn vaikuttavuuden kannalta esitysluonnoksella on vaikea nähdä käytännön merkitystä, eikä sanamuodon muuttaminen yksin vaikuttane myöskään viranomaisten tai muiden tahojen antamaan opastukseen ja ohjeistukseen. Suomen Yrittäjät ei pidä tarkoituksenmukaisena sääntelyn muuttamista ilman tarkoitusta muuttaa lain aineellista sisältöä.

Vaikka Suomen Yrittäjät ei pidä 8 §:n muuttamista tarpeellisena, on yleisesti perusteltuna, että esitysluonnoksessa ei kohdisteta sääntelyä vain ikääntyviin (yli 55-vuotiaisiin) työntekijöihin. Kuten esitysluonnoksessa on todettu, työntekijän ikä ja ikääntyminen vaikuttavat työntekijän työkykyyn ja työturvallisuuteen hyvin eri tavoin riippuen muun muassa työntekijän työtehtävistä ja työnantajan toimialasta. Työntekijän iästä ei siten voi tehdä yksinkertaistettuja johtopäätöksiä suuntaan eikä toiseen. Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä myös sitä, ettei sääntelyllä luoda sellaisia uusia velvoitteita, jotka olisivat omiaan heikentämään kannusteita yli 55-vuotiaiden työntekijöiden palkkaamiseen. Tällainen olisi ollut myös hallituksen tavoitteen vastaista. Sääntelyn tulisi yleisemminkin kannustaa ikääntyvien työntekijöiden palkkaamiseen, mikä on tärkeää yhteiskunnallisesti myös kokonaisvaltaisemmin.

Kuten esitysluonnoksessa on todettu, sen täsmennykset 8 §:n 1 ja 4 momenttiin jättävät konkreettiset menettelytavat pitkälti työpaikkojen omien käytänteiden varaan. Tämä on tarkoituksenmukaista, sillä laissa ei ole mahdollista huomioida työpaikkojen heterogeenisyyttä. On kuitenkin tärkeää, että säännöksen perusteluissa on huomioitu se, etteivät terveellisyys- ja turvallisuuden edistämiseksi käytettävät toimenpiteet voi olla mitä tahansa, vaan niiden kustannukset ja toteuttamisedellytykset on otettava huomioon. Esitysluonnoksessa viitataan tältä osin aiheellisesti myös aiempiin lain esitöihin. Samoin tärkeää on, ettei työnantajan tarkkailuvelvoite poista työntekijän oma-aloitteista velvollisuutta tuoda esiin puutteita ja epäkohtia työterveydestä tai -turvallisuudesta.

Huomionne lain 8 §:n 4 momentin muutosehdotuksesta

-

3. Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi (10 §)

Huomionne ikääntymisen lisäämisestä huomioon otettavana seikkana (3 kohta)

Suomen Yrittäjät pitää esitysluonnoksen 10 §:ää riittävän hallituksen linjauksen toimeenpanemiseksi. Ikääntymisen mainitseminen erillisenä osana työn vaarojen selvittämistä ja arviointia täyttää hallituksen linjauksen ja on sinänsä tarkoituksenmukainen korostamaan ikääntymisen tuomia vaikutuksia työkykyyn ja työturvallisuudesta huolehtimiseen. Esitysluonnoksen mukainen muutos on kuitenkin sisällöllisesti pieni, sillä työn vaarojen selvittäminen ja arviointi edellyttää jo nykyisin työntekijän iän huomioista, mikä kattaa lähtökohtaisesti myös sen, että työntekijä ikääntyy.

Työn fyysisten kuormitustekijöiden sekä työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyvien kuormitustekijöiden erillinen maininta osana 10 §:n luetteloa on täsmällisempi ilmaus kuin nykyisen lain mukainen yleinen viittaus työn kuormitustekijöihin. Tältäkin osin on kuitenkin huomattava, että yleinenkin viittaus pitää sisällään erilaisia kuormitustekijöitä, jotka vaihtelevat erityisesti työntekijän työtehtävien ja myös työnantajan toimialan mukaan. Säännöksen voidaan kuitenkin arvioida korostavan tarvetta huomioida myös muita kuin fyysisiä kuormitustekijöitä, mitä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

Huomionne työn kuormitustekijöiden täsmentämisestä (4 kohta)

-

4. Työntekijälle annettava opetus ja ohjaus (14 §)

Huomionne 14 §:n 1 momentin muutosehdotuksesta

Suomen Yrittäjät pitää esitysluonnoksen 14 §:n muutosta perusteltuna, jotta ikääntyvien työntekijöiden tarpeet voidaan huomioida työpaikalla annettavassa perehdyttämisessä, opetuksessa ja ohjauksessa. Suomen Yrittäjät huomauttaa kuitenkin, ettei muutos ole välttämätön, sillä sama vaikutus voidaan saada työnantajille annettavalla ohjauksella. Lisäksi on huomattava, että käytännössä työntekijöiden henkilökohtaiset tarpeet opetukseen ja ohjaukseen liittyen tulevat huomioiduksi jo nykyisin varsin kattavasti. Työnantajan intressissä on yleisesti pitää huolta työntekijöiden osaamisesta.

5. Erityistä vaaraa aiheuttava työ (11 §) ja yötyö (30 §)

Huomionne 11 §:n 2 momentin täsmennyksistä

Esitysluonnoksen mukaan 11 §:n ja 30 §:n muuttaminen liittyy lisääntymisterveysasetuksen uudistamiseen ja raskaussuojeludirektiiviin. Säännöksiä ei ole käsitelty työkuormituksen hallinta - jaostossa eikä työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa. Niiden perusteita ja tarkoitusta ole tuotu myöskään esitysluonnoksessa riittävästi esiin.

Raskaussuojeludirektiivi on implementoitu vuonna 1994 eikä se ole aiemmin katsottu aiheuttaneen tulkintaongelmia. Esitysluonnoksen mukaan erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä koskevaa 11 §:ää ei muutettaisi sisällöllisesti. Säännöksen sanamuodon muuttaminen esitysluonnoksen mukaisella tavalla on kuitenkin omiaan laajentamaan säännöksen soveltamisalaa. Esitysluonnoksessa on vain yleisesti todettu säännöksen täsmennystarve. Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että esityksessä kuvattaisiin tarkemmin, miksi säännöstä on tarpeen muuttaa, vaikkei raskaussuojeludirektiivin täytäntöönpanossa ei ole noussut esiin puutteita. Samoin olisi kuvattava tarkemmin, miten säännöstä on nykyisin sovellettu, koska esitysluonnoksen mukaan säännöksen sisältö ei muuttuisi sanamuodon muuttamisesta huolimatta.

Huomionne ehdotetuista asetuksenantovaltuuksista

11 §:n 3 momenttiin ehdotettaisiin lisättäväksi asetuksenantovaltuus, jota säännöksessä ei ole aiemmin ollut. Samoin yötyötä koskevaan 30 §:ään ehdotettaisiin lisättäväksi asetuksenantovaltuus. Suomen Yrittäjät huomauttaa, että asetuksenantovaltuudet ovat avoimia eikä säännöksissä täsmennetä, miltä osin tarkempi sääntely on ylipäänsä tarpeen. Tätä ei perustella myöskään esitysluonnoksen perusteluissa. Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että asetuksenantovaltuudet käsitellään yksityiskohtaisemmin myös työturvallisuussäännöksiä valmisteleivassa neuvottelukunnassa ja esityksessä kuvataan tarkemmin niiden tarve ja mahdollinen käyttöala. Sikäli kun tarve asetuksenantovaltuudelle liittyy lisääntymisterveysasetuksen uudistamiseen, tämä yhteys olisi todetta myös perusteluissa. Erityisesti yötyötä koskevan asetuksenantovaltuuden osalta 30 §:ssä olisi tarpeen rajata tarkemmin, mihin yötyötä koskeviin osa-alueisiin asetuksenantovaltuus kohdistuu.

6. Esityksen vaikutukset

Huomionne esityksen arvioituista vaikutuksista

Esitysluonnoksessa on arvioitu esitettyjen muutosten vaikutuksia varsin kattavasti. Koska kyse on monin paikoin vain täsmentävästä sääntelystä ilman tarkoitusta aineellisesti muuttaa nykytilaa, on oletettavaa, ettei yrityksille aiheudu esityksestä merkittäviä kustannuksia. Osa vaikutuksista on kuitenkin epävarmoja ja ne jäävät sen varaan, miten yritykset huomioivat uuden sääntelyn työterveyttä ja -turvallisuutta koskevissa käytännöissään. Myös työsuojeluviranomaisen antaman opastuksen ja ohjeistuksen päivittäminen voi aiheuttaa yrityksille muutoksia, jotka voivat aiheuttaa kustannuksia. Kustannusten määrää on pyritty esitysluonnoksessa arvioimaan yleisellä tasolla. Yksityiskohtainen arviointi on mahdotonta, sillä toimenpiteet ja niiden kustannukset vaihtelevat suuresti erilaisten yritysten välillä.

Esitysluonnoksessa ei ole arvioitu työturvallisuuslain 11 ja 30 §:n asetuksenantovaltuuksien vaikutuksia riittävästi. Kuten edellä mainittujen säännösten kohdalla on todettu, esitysluonnos ei anna kuvaa siitä, mihin sääntelytarpeisiin asetuksenantovaltuutta kaavaillaan. Siten myös säännösten vaikutukset jäävät vain yleisluontoisen maininnan varaan. Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että myös esitysluonnoksen asetustenantovaltuuksien osalta vaikutuksia kuvataan ja arvioidaan tarkasti.

Mäkelä Albert
Suomen Yrittäjät ry